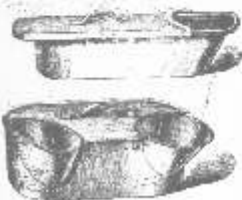
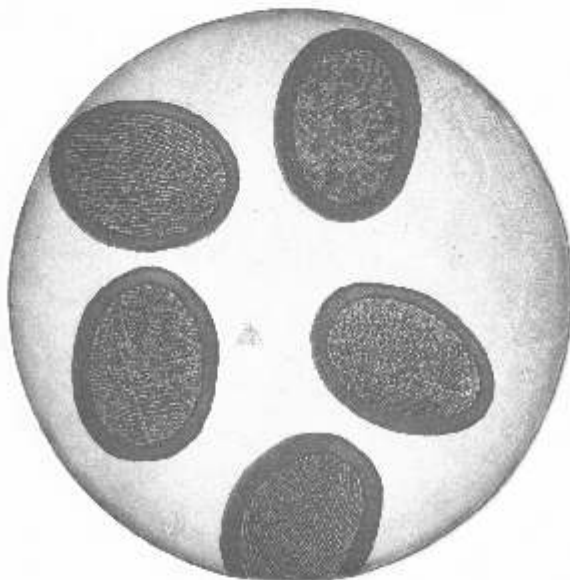

Cristian OPRIȘ

Amprenta indicibilului

Era inevitabil să se ajungă aici. Căci cel care cunoaște demersul artistic de pînă acum al lui Cristian Opreș, va recunoaște, poate, că noile lucrări (reunite sub titlul *Identitate*) erau, ca posibilitate, conținute în mai vechile sale gravuri, îndeosebi în minunata suită de *Ierbare-Ferpare*. Există, cred, numeroase trăsături care înrudesc, peste ani, imaginile lui din trecut și cele recente: de la atmosfera mitteleuropeană (ușor recognoscibilă privind în urmă, dar și, astăzi, în *Peisaje și Auto-peisaje*) pînă la reluarea și redimensionarea unor motive „concrete”, cum ar fi cel al amprente (Ierbar-Ferpar No. 7, 2001, și, aici, Carte de identitate [fila no. 2], 2005); de la aducerea în prim-plan a autoportretului, care fusese înainte numai un detaliu – semnificativ – al unei compoziții mai largi (Carte d'identité, 1998) și pînă la problematica memoriei, vizibilă deopotrivă în *Nimb et masque* (1998) și, zece ani după, în *Autoportretele gravurului cu tatăl său*. Scurt spus, pare că, în acest moment, Cristian Opreș a tras – reînscenîndu-le – toate consecințele activității sale trecute. Iar faptul că a decis să aducă în același spațiu expozițional rezultatele unor etape de creație diferite, nu e, probabil, întîmplător.

Încercînd doar să aproximeze fundalul în care apar operele grupate aici, considerațiile de mai sus nu au, firește, pretenția de a le explica, reducîndu-le la ceva presupus ca știut. Căutările ultimilor ani s-au configurat, parcă de la sine, în trei mari direcții: microscopii, autoportrete și peisaje. În centrul acestui demers stau, structurîndu-l și dîndu-i coerență, autoportretele. Din ele se desprind, căpătînd o viață proprie, atît microscopiile, cît și peisajele. *Fișă medicală I* (2006) este – și nu doar cronologic – o lucrare inaugurală, întrucît poartă în sine celulele viitoarelor dezvoltări: „macroportretul” din partea stîngă va fi explorat și în alte sensuri (de exemplu, în *Autoportret*, 2007, unde „diferența” propusă spre descifrare, cea dintre viață și moarte, e timpul însuși), iar „microportretul” din jumătatea dreaptă se va metamorfoza, autonomizat, în seria celor 20 de *Microscopii* (2007-2008). Cît despre peisaje, și ele interacționează, genetic, cu autoportretele. De fapt, peisajele sînt imagini încifrate ale sinelui, fapt vizibil – la un prim nivel – în denumirea unei suite de cinci litografii *Self-landscape* (2008). Făcînd un pas mai departe, observăm că cele șase gravuri în metal intitulate *Peisaj* (2007) includ, la modul propriu, amprenta artistului – semn al umanului; mai mult chiar, al singularității, ireductibilității omenescului –, puțînd fi socotite portrete ale mediului său vital. *Cincul Mic* – 15 peisaje (2007) confirmă aceste supoziții, ilustrînd dintr-o altă perspectivă identificarea fără rest a autorului cu peisajul din care provine.

Țin să menționez, înainte de încheiere, o creație excepțională: *Autoportret în întuneric* (2007). E un omagiu adus lui José Saramago, al cărui Eseu despre orbire l-a marcat pe Cristian Opreș, dar mai ales o radicală examinare a chiar condiției de posibilitate a artelor vizuale (și a receptării lor), o interogare a privirii, vederii. Precum în *Nekrolog* (2003) – opus magnum cu care se intersectează în cîteva puncte –, impresionant este în acest *Autoportret* angajamentul existențial. Reflecție asupra naturii umane, el ne transmite un conținut afectiv: că omul și opera, în umbră fiind, se află într-un echilibru fragil, în intervalul precar dintre destin și hazard.

Persistă contemplînd aceste lucrări, viu, sentimentul auroralului, al frăgezimii lor vizuale, al unei puternice noutăți. În preajma gravurilor lui Cristian Opreș – ca, de altfel, a oricărei mari forme de artă –, simți, indicibil, o prezență familiar-nefamiliară, simultan aproape și îndepărtată, așa cum, uneori, avînd înaintea ochilor o imagine a ta din trecut, te recunoști în străinul pe care-l privești. E un paradox al identității, sesizat de artist, fiindcă identitatea e concepută mereu polimorf. Astfel, este adusă în spațiul operei – înscrisă acolo – o întregă lume, un mediu de viață și de trăire aparte, care l-a modelat pe artist – chipuri și locuri, peisaje, emoții, întîmplări și visări, relații umane, și amintirea acestora toate –, creația însăși devenind urmarea și urma acestor prefaceri și influențe. Să vorbim, așadar, la plural – nu despre identitatea, ci despre identitățile lui Cristian Opreș.

George STATE, doctorand în filosofie

A kimondhatatlan ujjlenyomata

Elkerülhetetlen volt, hogy ide jussunk. Mivel aki ismeri Cristian Opris eddigi művészi pályáját, elismeri talán, hogy az újabb munkái (*Identitás* címen összefogva) eddig is benne voltak, lehetőségként a régebbi metszeteiben, különösen a gyönyörű *Terbare-Ferpare* etűdben. Létezik, úgy hiszem, számos olyan jellemző, amelyek évek múltán is rokonítják a régi képeit a mostaniakkal: a közép-európai atmoszférától (könnyedén felismerhető visszanevezve, de ma is a *Tájak és Ön-tájakban*) a „konkrét” motívumok átvételéig és átdimenzióalásáig, mint például az ujjlenyomaté (*Terbare-Ferpare*, No. 7, 2001 vagy *Személyi igazolvány* fila no. 2, 2005), az önarckép előtérbe kerülésétől, ami eddig csak - jelentős - részlet volt egy nagyobb kompozícióban (*Carte d'identité*, 1998) a memória problematikájáig, ami ugyanúgy látható az 1998-as *Nimb et masqueban* és tíz év múlva az *Önarcképekben* a grafikus apjával. Röviden szólva, úgy tűnik, hogy ebben a pillanatban Cristian Opris levonta eddigi tevékenységének minden következtetését - újraépítve őket. Az a döntése pedig, hogy ugyanabba a kiállítótérbe hozta be különböző alkotói fázisainak az eredményeit, valószínűleg nem véletlenszerű.

Megpróbálva körbeírni azt a hátteret, amiben csoportosítva megjelennek a munkák itt, a fenti megállapítások semmiképpen nem azzal az elvárással születtek, hogy megmagyarázzanak valamit, és ezáltal leszűkítsék valami feltehetően előre tudottra. Az utóbbi évek keresése mintha csak magától történe, három fő irányba rendeződött: mikroszkópiák, önarcképek és tájképek. A folyamat közép-pontjában - strukturálva és koherenssé téve - az önarcképek állnak. Belőlük válnak ki, saját életre kelve mind a mikroszkópiák, mind a tájképek. Az *Orvosi vizsgálati lap I* (2006) - nemcsak kronológiailag - avató munka, mivel magában hordozza a későbbi fejlődés sejtjeit: a „makroportrét” a bal oldalon felhasználja később más értelemben is (például az *Önarcképben*, 2007, ahol az értelmezésre küldött „különbség”, az élet és halál közötti, maga az idő), míg a „mikroportrét” a jobb oldalon át fog változni, önállóul a 20 darabból álló *Mikroszkópiák* sorozatban (2007-2008). A tájképek maguk is interakcionálnak az önarcképekkel. Tulajdonképpen a tájképek az én képei, ami látható is - első szinten - az öt darabos litográfiaetűd elnevezésében is *Ön-tájképek* (2007). Tovább lépve észrevehető, hogy a hat, *Tájak* (2007) című fémmetszet magába foglalja, konkrét módon, a művész ujjlenyomatát is - a humánus jelét, sőt a szingularitását, az emberi leegyszerűsítettségét, mint a számára létfontosságú környezet portréit. *Cincul Mic* - 15 tájkép (2007) igazolja ezt a feltevést, más perspektívából illusztrálva a szerző teljes azonosulását azzal a tájjal, ahonnan származik. Meg kell említenem egy kivételes alkotást is: *Önarckép a sötétben* (2007). José Saramagónak szóló felajánlás ez, akinek *A megvakulás esszéje* maghathározta Cristian Opris, ugyanakkor a képzőművészetek (és recepciójuk) lehetőségeinek radikális vizsgálata is a munka, a látás, a nézés kihallgatása. Amint a *Nekrológ* (2003) - opus magnumban, amivel bizonyos pontokban kereszteződik, megragad ebben az *Önarcképben* is az egzisztenciális elkötelezettség. Az emberi természetéről szóló reflexió affektív tartalmat közvetít: azt, hogy ember és alkotás, árnyékban lévén, törekény egyensúlyt alkot, a sors és a hazardírozás bizonytalan intervallumában.

A munkákat szemlélve elevenen marad meg a nappalosság, a vizuális törekénység és a markáns újdonság érzése. Cristian Opris metszetei körül - mint ahogy minden nagy művészi forma körül - ott érezhető, kimondhatatlanul, egy családias - nemcsaládias jelenlét, szimultán módon közeli és távoli, úgy mint, néha, amikor a saját múltbeli képünk kerül a szemünk elé, és felismerjük magunkat az idegenben, akit nézünk. Az identitás paradoxona ez, amit jelez a művész, mivel az identitást mindig polimorf módon érzékeljük. Így a mű terébe bekerül - beleírva - egy egész világ, egy sajátos létezési mód és létező, ami a művészt is formálta - arcok és helyek, tájak, érzések, események és álmok, emberi kapcsolatok és mindezek emlékei - az alkotás maga így ezeknek az előzményeknek és hatásoknak a nyoma és utóhatása. Többes számban kell hát beszélnünk - nem Cristian Opris identitásáról, hanem identitásairól.

George STATE, filozófia doktorandusz
(fordította: SZABÓ Csilla)

The Imprint of the Uncanny

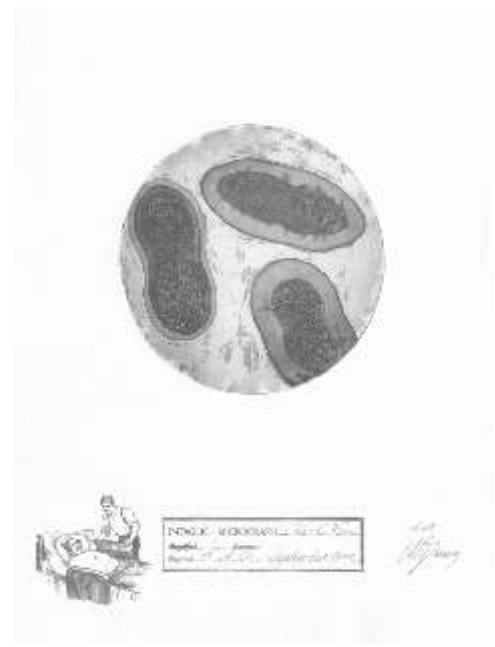
It was inevitable to happen this way. Everyone who is familiar with the artistic approach of Cristian Opris will recognize that his new engravings (presented as the *Identity* collection) were potentially contained in his previous works, especially in the prodigious series *Herbier-Faire* part. I believe there are numerous characteristics that make the past images become related, over the years, to the recent ones: beginning with the Mittel-European atmosphere (easily perceivable in the previous works, but also present in *Landscapes* and *Self-landscapes*), to the revision and revival of some "concrete" motifs, such as the finger print (*Herbier-Faire* part No. 7, 2001, and *Identity Card* [page no. 2], 2005); starting with the bringing out of the self-portrait, which before was only a detail - yet a significant one - of a larger composition (*Carte d'identité*, 1998), to the issue of memory, noticeable both in *Nimb et masque* (1998) and, ten years later, in the engraver's *Self-portraits with his father*. Simply put, it seems that, at this moment, Cristian Opris has drawn - reframing them - all the consequences of his past activity. Thus, the fact that he decided to exhibit the outcomes of distinct artistic stages is probably not meaningless.

Of course, the above considerations do not intend to explain the works that are gathered into this collection by diminishing them to something assumed as well known. They only try to approximate the background of the present engravings. The endeavours of the past years have configured themselves, seemingly naturally, into three major directions: microscopies, self-portraits, and landscapes. By giving it structure and coherence, the self-portraits are the heart of the approach. From them emerge, gaining autonomy, both the microscopies and the landscapes. *Medical Chart I* (2006) is - not only from a chronological point of view - an inaugural work, as it bears the cells of the further developments: the "macro-portrait" on the left side will also be explored in another ways (for instance, in *Self-portrait*, 2007, where the "difference" we have to decipher, the one between life and death, is the time itself) and the "micro-portrait" on the right half will metamorphose into the successive 20 *Microscopies* (2007-2008). As about the landscapes, they also interact genetically with the self-portraits. In fact, the landscapes are coded images of the self, a fact visible - at a first level - from the title of a five lithographies series: *Self-landscapes* (2008). Taking a step forward, one can notice that the six engravings in metal named *Landscape* (2007) include, literally, the artist's finger print - the imprint of the living human being, and more, a proof of human uniqueness and irreducibility, and they may be considered portraits of his vital environment. *Cincul Mic* - 15 landscapes (2007) confirms these assumptions by illustrating from a different perspective the complete identification of the artist with the landscape he comes from.

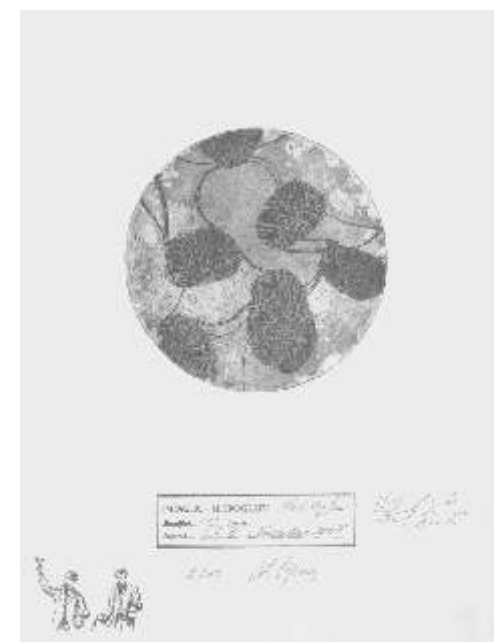
Before coming to an end, I am keen on mentioning a magnificent work: *Self-portrait in Darkness* (2007). It is an homage to José Saramago, whose *Blindness* has touched the engraver's sensibility, but, most of all, it represents a radical examination of visual arts themselves (and their perception), an interrogation of sight and seeing. Just as with *Nekrológ* (2003) - the opus magnum that interacts in some points with it, what is impressive about this *Self-portrait* is its existential involvement. It is a meditation on human nature and the message of an emotional attitude Cristian Opris takes towards reality: man and his work, both under shadow, are in a fragile equilibrium, within the precarious gap between fate and hazard.

Contemplating these works, the feeling of an intense light becomes alive, of their visual delicateness, of a crisp novelty. In front of Cristian Opris's engravings - just as in front of each great form of art - we feel, uncannily, a familiar-unfamiliar presence, near us and equally far away, in the same manner as, sometimes, when catching a glimpse of an old picture of you, you recognize yourself in the stranger you are looking at. It is a paradox of identity noticed by the artist, since he conceives identity as always polymorphic. Thus, he brings along with his work - he imprints it there - an entire world, a peculiar way of living and enduring - faces and places, landscapes, feelings, events and dreams, and the remembrance of all these, that have modelled the artist. The creation itself has become the consequence and the trace of these patterns and transformations. Therefore, we should use the plural form - and speak not about the identity, but rather about the identities of Cristian Opris.

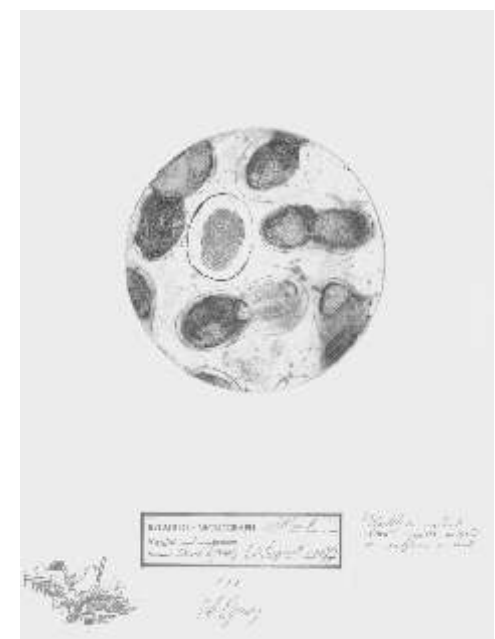
George STATE, Phd candidate Philosophy

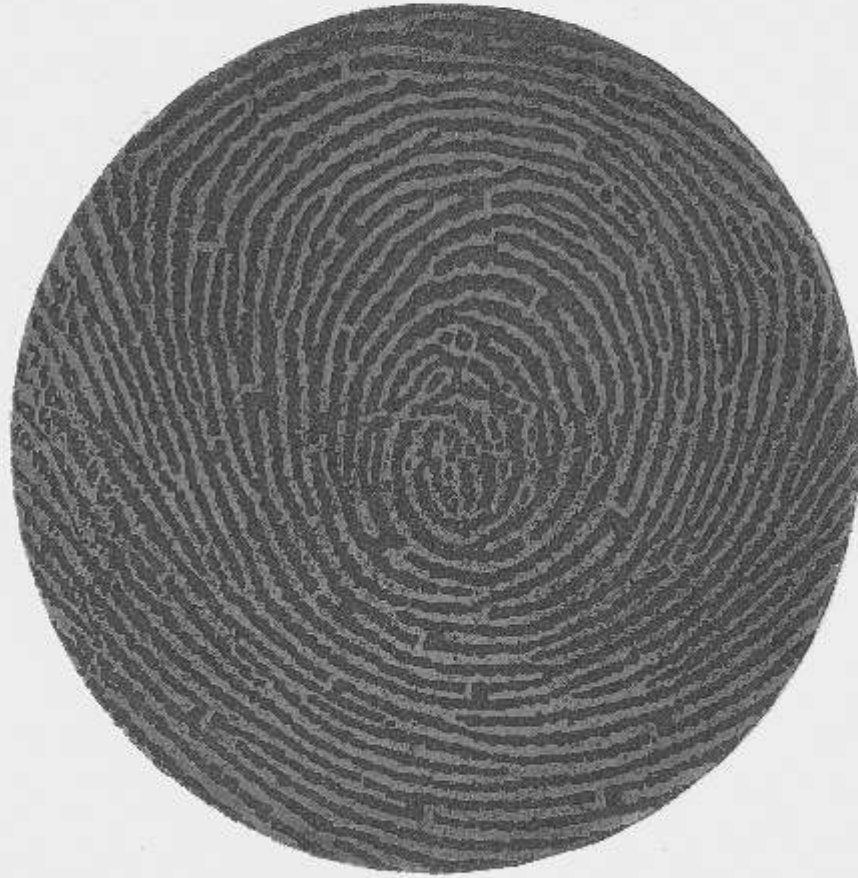
Cristian OPRIS
Microscopie | Mikroszkópia | Microscopy 1
acvaforțe, aquatinta, litografie
rézkar, aquatinta, litográfia
etching, aquatint, lithography
34x26cm, 2008

Cristian OPRIS
Microscopie | Mikroszkópia | Microscopy 3
acvaforțe, aquatinta, litografie
rézkar, aquatinta, litográfia
etching, aquatint, lithography
34x26cm, 2008

Cristian OPRIS
Microscopie | Mikroszkópia | Microscopy 4
acvaforțe, aquatinta, litografie
rézkar, aquatinta, litográfia
etching, aquatint, lithography
34x26cm, 2008

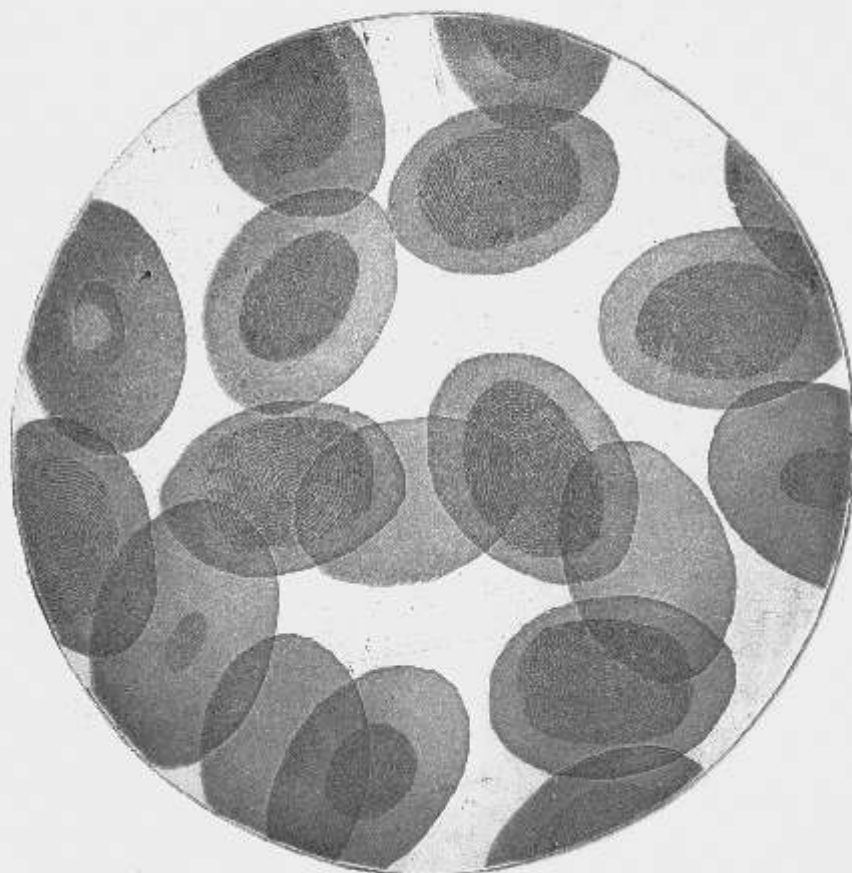
INTAGLIO - MICROGRAPH *Labyrinth*
Magnified.....diameters
Prepared *Cristian Opris* *November 2008*

*Răd. pisieră care
mergă ca un mit.*

1115
Cristian Opris

Cristian OPRIS
Microscopie | Mikroszkópia | Microscopy 8
acvaforte, aquatinta, litografie
rézkar, aquatinta, litográfia
etching, aquatint, lithography
34x26cm, 2008

INTAGLIO · MICROGRAPH *Stadi di w. ape*
Magnified *260x* diameter
Prepared *CRISTIAN OPRIS, novembre 2007*

*stadi incomplet. de
dew. a pers.*

*1 / 15
C. Opris*